

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 3799
Warszawa, 2 grudnia 2010 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o upadłości konsumenckiej.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Beatę Szydło.

(-) Andrzej Adamczyk; (-) Waldemar Andzel; (-) Iwona Arent; (-) Piotr Babinetz; (-) Barbara Bartuś; (-) Dariusz Bąk; (-) Andrzej Bętkowski; (-) Mariusz Błaszczak; (-) Antoni Błądek; (-) Aleksander Chłopek; (-) Daniela Chrapkiewicz; (-) Edward Czesak; (-) Andrzej Mikołaj Dera; (-) Zbigniew Dolata; (-) Jacek Falfus; (-) Mieczysław Golba; (-) Kazimierz Gołojuch; (-) Jerzy Gosiewski; (-) Artur Górski; (-) Krystyna Grabicka; (-) Wiesław Janczyk; (-) Grzegorz Janik; (-) Dariusz Kaczanowski; (-) Beata Kempa; (-) Sławomir Kłosowski; (-) Wojciech Kossakowski; (-) Henryk Kowalczyk; (-) Leonard Krasulski; (-) Elżbieta Kruk; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Krzysztof Maciejewski; (-) Ewa Malik; (-) Barbara Marianowska; (-) Gabriela Masłowska; (-) Jerzy Materna; (-) Marek Matuszewski; (-) Kazimierz Matuszny; (-) Kazimierz Moskal; (-) Maria Nowak; (-) Jacek Osuch; (-) Anna Paluch; (-) Stanisław Pięta; (-) Marek Polak; (-) Piotr Polak; (-) Jan Religa; (-) Jerzy Rębek; (-) Adam Rogacki; (-) Józef Rojek; (-) Jarosław Rusiecki; (-) Monika Ryniak; (-) Dariusz Seliga; (-) Anna Sikora; (-) Kazimierz Smoliński; (-) Anna Sobecka; (-) Krzysztof Sońta; (-) Piotr Stanke; (-) Stefan Strzałkowski; (-) Jolanta Szczypińska; (-) Andrzej Szlachta; (-) Adam Śnieżek; (-) Robert Telus; (-) Ryszard Terlecki; (-) Krzysztof Tołwiński; (-) Teresa Wargocka; (-) Jan Warzecha; (-) Waldemar Wiązowski; (-) Jadwiga Wiśniewska; (-) Tadeusz Wita; (-) Sławomir Worach; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Marzena Dorota Wróbel; (-) Anna Zalewska; (-) Wojciech Szczęsny Zarzycki; (-) Sławomir Zawiślak; (-) Jarosław Zieliński; (-) Maria Zuba; (-) Jarosław Żaczek; (-) Wojciech Żukowski.

USTAWA

z dnia _____r.

o upadłości konsumenckiej

Dział I

Przepisy ogólne

- Art. 1.** Ustawa normuje postępowanie upadłościowe konsumenckie oraz skutki ogłoszenia upadłości konsumenckiej.
- Art. 2.** Postępowanie upadłościowe konsumenckie należy prowadzić w sposób pozwalający w jak najwyższym stopniu zaspokoić wierzycieli przy równoczesnym umożliwieniu dłużnikowi powrotu do normalnego funkcjonowania po zakończeniu postępowania.
- Art. 3.** 1. Osoba fizyczna, która stała się niewypłacalna może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.
2. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, będące współnikami osobowych spółek handlowych ponoszącymi odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem lub będące współnikami spółki partnerskiej mogą złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej jeżeli:
- 1) osoby fizyczne oraz ww. osobowe spółki handlowe, w których uczestniczą są mikroprzedsiębiorcami w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007r. Nr 155 poz. 1095 z późn. zm),
 - 2) nie posiadają niewykonanych wymagalnych zobowiązań wynikających z działalności gospodarczej prowadzonej we własnym imieniu oraz
 - 3) osobowe spółki handlowe, w których uczestniczą ponosząc odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem oraz spółki partnerskie, w których uczestniczą nie posiadają niewykonanych wymagalnych zobowiązań wynikających z działalności gospodarczej oraz
 - 4) nie jest prowadzone wobec ww. osób lub spółek postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości, postępowanie po ogłoszeniu upadłości ani postępowanie naprawcze.
- Art. 4.** Niewypłacalność osoby fizycznej, o której mowa w art. 3 zachodzi wówczas gdy:
- 1) przez co najmniej 3 miesiące dłużnik nie reguluje zobowiązań niezwiązanych z działalnością gospodarczą oraz
 - 2) suma niewykonanych zobowiązań niezwiązanych z działalnością gospodarczą przekracza wartość rynkową składników majątku dłużnika.
- Art. 5.** 1. O ogłoszeniu upadłości konsumenckiej orzeka sąd rejonowy – sąd gospodarczy właściwy dla miejsca zamieszkania dłużnika. W przypadku gdy dłużnik nie ma miejsca zamieszkania na terytorium RP – sadem właściwym jest każdy z sądów, w których obszarze dłużnik posiada majątek.

2. O ogłoszeniu upadłości konsumenckiej oraz w trakcie postępowania po ogłoszeniu upadłości sąd orzeka w składzie jednego sędziego zawodowego. Zażalenia na postanowienia sędziego-komisarza sąd rozpoznaje w składzie trzech sędziów zawodowych. Jeżeli sąd rozpoznaje zażalenie na postanowienie sędziego-komisarza w składzie sądu nie może uczestniczyć sędzia-komisarz.

Art. 6. Ustawę z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535, z późn. zm.) stosuje się do upadłości konsumenckiej gdy niniejsza ustawa tak stanowi.

Art. 7. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed sądem lub sędzią-komisarzem stosuje się odpowiednio przepisy księgi pierwszej części pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego z wyjątkiem przepisów o zawieszeniu i wznowieniu postępowania.

Dział II

Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości konsumenckiej

Art. 8. 1. Wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej może złożyć wyłącznie dłużnik.

2. Wniosek o ogłoszenie upadłości powinien zawierać:

- 1) imię, nazwisko i adres zamieszkania dłużnika,
- 2) wykaz składników majątku dłużnika ze wskazaniem miejsca ich położenia oraz szacowanej przez dłużnika wartości rynkowej,
- 3) spis wierzycieli dłużnika ze wskazaniem dłużników tych wierzycieli, ich adresów i terminów zapłaty,
- 4) wykaz zobowiązań dłużnika obejmujący: oznaczenie wierzyciela, adres wierzyciela, termin wymagalności, stopę odsetek naliczanych od terminu wymagalności oraz sposób zabezpieczenia wierzyciela,
- 5) wykaz tytułów egzekucyjnych oraz tytułów wykonawczych przeciwko dłużnikowi,
- 6) wszystkie deklaracje w podatku dochodowym od osób fizycznych (bez względu na formę opodatkowania) złożone przez podatnika za trzy pełne lata kalendarzowe poprzedzające złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej,
- 7) zaświadczenie wydane na podstawie art. 306a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005r. nr 8 poz. 60 z późn. zm.) przez Naczelnika Urzędu Skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika o czynnościach prawnych zgłoszonych do opodatkowania przez dłużnika w ciągu 5 lat poprzedzających złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej,
- 8) oświadczenie o tym czy dłużnik prowadzi działalność gospodarczą oraz jest współnikiem spółki partnerskiej lub handlowej spółki osobowej ponoszącym odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem,
- 9) oświadczenie dłużnika złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej określonej w art. 233 § 1 i § 6 kodeksu karnego, że informacje zawarte we wniosku są prawdziwe.

3. Do wniosku składanego przez dłużnika, o którym mowa w art. 3 ust. 2 należy dołączyć:

- 1) odpis z właściwego rejestru potwierdzający prowadzenie działalności gospodarczej przez dłużnika lub spółki, w których uczestniczy,
 - 2) oświadczenie osób upoważnionych do reprezentacji przedsiębiorców o posiadanym statusie mikroprzedsiębiorcy,
 - 3) oświadczenie osób upoważnionych do reprezentacji przedsiębiorców, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej z art. 233 § 1 i § 6 karnego, o tym że reprezentowani przez nich przedsiębiorcy nie posiadają niewykonanych zobowiązań wynikających z działalności gospodarczej.
4. Ponadto do wniosku o ogłoszenie upadłości należy dołączyć dowód uiszczenia na rachunek bankowy sądu zaliczki na poczet obwieszczenia o ogłoszeniu upadłości w dzienniku o zasięgu lokalnym w wysokości 500,00 zł. W przypadku gdy powyższa kwota okaże się niewystarczająca sędzia-komisarz wydaje zarządzenie wzywające do uiszczenia niedopłaty w terminie 14 dni pod rygorem umorzenia postępowania.
- Art. 9.** 1. Sąd rozpoznaje sprawę na posiedzeniu niejawnym. W razie potrzeby Sąd może wysłuchać dłużnika lub wierzycieli przy zachowaniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego o przesłuchaniu stron, po odebraniu przyrzeczenia.
2. Uczestnikiem postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości konsumenckiej jest wyłącznie dłużnik.
- Art. 10.** 1. Sąd wydaje postanowienie o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej w przypadku gdy stwierdzi, że dłużnik jest niewypłacalny. W przeciwnym przypadku Sąd oddala wniosek.
2. Postanowienie w przedmiocie ogłoszenia upadłości konsumenckiej powinno zostać wydane w terminie 14 dni od złożenia kompletnego wniosku.
3. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej:
- 1) określa imię, nazwisko oraz adres zamieszkania dłużnika;
 - 2) wyznacza sędziego-komisarza;
 - 3) wyznacza nadzorcę sądowego,
 - 4) wzywa wierzycieli upadłego do zgłoszenia wierzytelności w miesięcznym terminie;
 - 5) wzywa osoby, którym przysługują prawa oraz prawa i roszczenia osobiste ciężące na nieruchomości należącej do upadłego, jeżeli nie zostały ujawnione przez wpis w księdze wieczystej, do ich zgłoszenia w miesięcznym terminie, pod rygorem utraty prawa powoływania się na nie w postępowaniu upadłościowym.
4. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej jest skuteczne i wykonalne z dniem jego wydania.
5. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej doręcza się upadłemu oraz wierzycielom upadłego wymienionym w wykazie, o którym mowa w art. 8 ust. 2 pkt. 4.
- Art. 11.** 1. Sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej, jeżeli w stosunku do dłużnika w okresie dziesięciu lat przed złożeniem wniosku:
- 1) umorzono konsumenckie postępowanie upadłościowe,
 - 2) czynność prawna dłużnika została prawomocnie uznana za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli.

2. Sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej jeżeli z załączonych do wniosku o ogłoszenie upadłości dokumentów oraz z wysłuchania dłużnika lub wierzycieli wynika, że:
 - 1) dłużnik zataił część majątku, przychodów lub nie wskazał istotnych długów,
 - 2) dłużnik dołączył do wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej dokumenty nieodzwierciedlające stanu rzeczywistego,
 - 3) dłużnik będąc niewypłacalnym w ciągu roku przed datą ogłoszenia upadłości dokonał czynności prawnych lub świadczeń, które pogłębiły jego niewypłacalność.

Art. 12. 1. Na postanowienie o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej dłużnik może wnieść zażalenie. Od postanowienia sądu drugiej instancji skarga kasacyjna nie przysługuje.

2. Na postanowienie o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej zażalenie nie przysługuje.

Art. 13. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej podlega ogłoszeniu przez:

- 1) zamieszczenie obwieszczenia w budynku sądu,
- 2) zamieszczenie obwieszczenia w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu lokalnym,
- 3) przekazanie informacji do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002r. Nr 72 poz. 665 z późn. zm.)

Dział III

Skutki ogłoszenia upadłości konsumenckiej

Art. 14. Po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej upadły figuruje w rejestrach i księgach wieczystych oraz występuje w czynnościach wobec osób trzecich z dodatkiem „w upadłości konsumenckiej”.

Art. 15. 1. Z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która będzie przeznaczona do wykonania planu spłaty.

2. W skład masy upadłości nie wchodzi mienie, które jest wyłączone od egzekucji zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego.

3. Z zastrzeżeniem postanowień niniejszej ustawy upadły zachowuje prawo korzystania i dysponowania masą upadłości.

Art. 16. W skład masy upadłości upadłych, o których mowa w art. 3 ust. 2 wchodzi także składniki aktywów przedsiębiorstwa upadłego oraz prawa wynikające z uczestnictwa upadłego w spółkach.

Art. 17. Od dnia ogłoszenia upadłości konsumenckiej do dnia uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu planu spłaty upadły nie może spełniać żadnych świadczeń, za wyjątkiem świadczeń w drobnych sprawach życia codziennego.

Art. 18. Spadek otwarty po ogłoszeniu upadłości oraz spadek otwarty przed ogłoszeniem upadłości w odniesieniu, do którego upadły nie złożył oświadczenia o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku, a termin na złożenie ww. oświadczenia w dniu ogłoszenia upadłości nie upłynął uznaje się za przyjęty z mocy prawa z dobrodziejstwem inwentarza. Odmienne oświadczenie upadłego złożone po dniu ogłoszenia upadłości jest bezskuteczne.

Art. 19. Postępowanie sądowe lub administracyjne w sprawie wszczętej przeciwko upadłemu o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu zgodnie z działem V niniejszej ustawy, może być prowadzone przeciwko upadłemu tylko w przypadku, gdy w postępowaniu upadłościowym wierzytelność ta po wyczerpaniu trybu określonego ustawą nie zostanie umieszczona na liście wierzytelności.

Art. 20. 1. Postępowanie egzekucyjne dotyczące wierzytelności podlegającej zgłoszeniu zgodnie z działem V niniejszej ustawy, wszczęte przed ogłoszeniem upadłości konsumenckiej zawiesza się z mocy prawa z dniem ogłoszenia upadłości, a umarza z mocy prawa z dniem uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu planu spłaty.

2. Sumy uzyskane w umorzonym postępowaniu egzekucyjnym, a jeszcze niewydane, przelewa się do masy upadłości.

3. Po ogłoszeniu upadłości niedopuszczalne jest wykonanie, wydanego przed ogłoszeniem upadłości dłużnika, postanowienia o zabezpieczeniu roszczenia wynikającego z wierzytelności podlegającej zgłoszeniu zgodnie z działem V niniejszej ustawy, z wyjątkiem zabezpieczenia roszczeń alimentacyjnych oraz roszczeń o rentę z tytułu odpowiedzialności za uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia albo utratę żywiciela oraz o zamianę uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę.

4. Po ogłoszeniu upadłości niedopuszczalne jest wszczęcie egzekucji dotyczącej wierzytelności podlegającej zgłoszeniu zgodnie z działem V niniejszej ustawy.

Art. 21. 1. W zakresie skutków upadłości konsumenckiej stosuje się art. 81 – 84, art. 91-92 ust. 1, art. 93-97, art. 100 ust. 1 i 2, art. 101, art. 104-105, art. 111, art. 116, art. 124-126 Prawa upadłościowego i naprawczego.

2. W zakresie skutków upadłości konsumenckiej stosuje się także art. 127-128, art.130, art. 132 ust. 3 oraz art. 134 Prawa upadłościowego i naprawczego przy czym pozew lub wniosek, o których mowa w ww. przepisach może złożyć każdy z wierzycieli upadłego.

3. W sprawach nieuregulowanych przepisami art. 127-128, art. 130, art. 132 ust. 3 oraz art. 134 Prawa upadłościowego i naprawczego do zaskarżenia czynności prawnych upadłego, dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego o ochronie wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika.

Dział IV

Przepisy o postępowaniu po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej

Art. 22. Sędzia-komisarz podejmuje działanie w przypadkach określonych w ustawie.

Art. 23. 1. Nadzorca sądowy nadzoruje upadłego w wykonywaniu przez niego czynności dotyczących masy upadłości oraz w wykonaniu planu spłaty. Nadzorca sądowy może w każdym czasie kontrolować czynności upadłego, a także majątek upadłego.

2. Na wniosek wierzyciela złożony w terminie zgłoszenia wierzytelności nadzorca sądowy dokonuje wstępnej weryfikacji wykazu składników majątku dłużnika, o którym mowa w art. 8 ust. 2 pkt 2 i w ciągu jednego miesiąca od doręczenia wniosku składa sprawozdanie z wstępnej weryfikacji sędziemu-komisarzowi. Sprawozdanie zawiera pozytywną albo negatywną opinię nadzorcy o sposobie

sporządzenia wykazu przez dłużnika. Sędzia-komisarz postanowieniem przyjmuje opinię nadzorcy sądowego. W przypadku nierzetelności opinii sędziego-komisarza może odmówić przyjęcia opinii nadzorcy sądowego.

3. Nadzorca sądowy posiada z mocy prawa upoważnienie do zaciągania informacji u osób trzecich o sytuacji majątkowej upadłego oraz domagania się złożenia przez upadłego oraz osoby trzeciej oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej dotyczących masy upadłości. O wynikach podjętych czynności nadzorca sądowy może zawiadamiać sędziego-komisarza i wierzycieli.
4. Na wniosek wierzyciela lub z urzędu sąd zmienia nadzorcę sądowego, który nienależyście wypełnia swoje obowiązki. Sąd może także dokonać ww. zmiany na wniosek nadzorcy sądowego. Na postanowienie sądu o zmianie nadzorcy sądowego nie przysługuje zażalenie.
5. Nadzorca sądowy może złożyć zażalenie do Sądu na postanowienie sędziego-komisarza o nałożeniu grzywny. Zażalenie rozpoznaje sąd upadłościowy jako sąd drugiej instancji. Skarga kasacyjna nie przysługuje. Na postanowienie sędziego-komisarza o udzieleniu upomnienia nadzorcy sądowemu zażalenie nie przysługuje.
6. Nadzorca sądowy pełni swoją funkcję do prawomocnego zakończenia postępowania.

Art. 24. 1. Zgody nadzorcy sądowego wymagają czynności upadłego:

- a) zbycia lub obciążenia własności lub użytkowania wieczystego nieruchomości wchodzących w skład masy upadłości,
 - b) zbycia praw o wartości rynkowej przewyższającej 5.000,00 zł,
 - c) zbycia rzeczy lub praw obciążonych zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską,
 - d) oddanie składnika masy upadłości do korzystania osobie trzeciej na jakiegokolwiek podstawie prawnej z wyjątkiem oddawania składników majątku do korzystania bliskim w drobnych sprawach życia codziennego,
 - e) zaciągania zobowiązań oraz spełniania świadczeń za wyjątkiem zobowiązań i świadczeń w drobnych sprawach życia codziennego oraz za wyjątkiem zobowiązań i świadczeń związanych z utrzymaniem upadłego oraz osób, wobec których upadłego obciąża obowiązki alimentacyjne.
2. Wniosek o wyrażenie zgody może zostać złożony po uprawomocnieniu się postanowienia o zatwierdzeniu planu spłaty. Do wniosku upadły dołącza parafowany przez strony projekt umowy albo umowę zawartą pod warunkiem wyrażenia zgody przez nadzorcę sądowego.
 3. Nadzorca sądowy nie może odmówić wydania zgody z powodu przyjętej w treści czynności prawnej wartości składnika masy upadłości, która nie odbiega znacząco od wartości tego składnika przyjętej przy ustaleniu łącznej wartości masy upadłości na potrzeby planu spłaty.
 4. Nadzorca sądowy może zażądać wprowadzenia do umowy zapisu, zgodnie z którym zapłata będzie następować bezpośrednio na rzecz określonych wierzycieli zgodnie z planem spłaty.

5. Czynność prawna upadłego dokonana bez wymaganej zgody nadzorca sądowego jest nieważna. Spełnienie świadczenia dokonane bez wymaganej zgody nadzorca sądowego jest bezskuteczne wobec masy upadłości.

Art. 25. 1. Na wniosek wierzyciela sędzia-komisarz postanowieniem powoła biegłego sądowego w celu:

- 1) zbadania sytuacji majątkowej upadłego w całości lub w części lub
 - 2) oceny wartości składników majątku upadłego lub
 - 3) zbadania ekonomicznej racjonalności dokonywanych przez upadłego czynności prawnych dotyczących masy upadłości w czasie trwania postępowania po ogłoszeniu upadłości lub
 - 4) zbadania istotnych świadczeń z majątku dłużnika i zaciągnięcia zobowiązań przez dłużnika w okresie roku przed ogłoszeniem upadłości.
2. Biegły sądowy posiada z mocy prawa upoważnienie do zaciągania informacji u osób trzecich o sytuacji majątkowej upadłego oraz domagania się złożenia przez upadłego oraz osoby trzecie oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej dotyczących masy upadłości.
3. Biegły sądowy składa sprawozdanie sędziemu-komisarzowi oraz wierzycielom, którzy zażądali przeprowadzenia badania oraz w przypadkach określonych w ust. 1 pkt. 1) –3) w sprawozdaniu wyraża pozytywną albo negatywną opinię:
- 1) w przypadku badania stanu majątkowego upadłego lub wartości składników majątku upadłego – o prawdziwości informacji udzielanych przez upadłego, w tym we wniosku o ogłoszenie upadłości,
 - 2) w przypadku badania ekonomicznej racjonalności dokonywanych czynności prawnych – w tym zakresie.
4. Sędzia-komisarz postanowieniem przyjmuje opinię biegłego, o której mowa w ust. 3. pkt 1) i 2). W przypadku nierzetelności opinii sędzia-komisarz może odmówić przyjęcia opinii biegłego. Może także w każdym przypadku zarządzić sporządzenie opinii przez innego biegłego.

Art. 26. 1. Wniosku, o którym mowa w art. 25 ust. 1 nie doręcza się wierzycielom.

2. Postanowienia sędziego-komisarza w kwestiach wymienionych w art. 23 ust. 2 i art. 25 doręcza się upadłemu oraz wierzycielom.
3. Upadły oraz wierzyciel, który złożył wniosek o przeprowadzenie badania lub wstępnej weryfikacji może złożyć zażalenie do Sądu na postanowienie sędziego-komisarza wymienione w ust. 2. Zażalenia na postanowienia sędziego-komisarza rozpoznaje sąd upadłościowy jako sąd drugiej instancji. Skarga kasacyjna nie przysługuje.

Art. 27. 1. W razie ogłoszenia upadłości każdego z małżonków sąd może połączyć do łącznego rozpoznania sprawy upadłościowe małżonków jeżeli za więcej niż połowę długów każdego z nich odpowiadają solidarnie. Jeżeli ogłoszono upadłość w różnych sądach, przepisy art. 149 ust. 2 i 3 Prawa upadłościowego i naprawczego stosuje się odpowiednio.

2. W postanowieniu o połączeniu spraw sąd wyznacza jednego sędziego-komisarza, i nadzorcę sądowego do połączonych spraw.

3. Dla każdego z upadłych sporządza się osobne listy wierzytelności oraz plany spłaty, w których zaznacza się wierzytelności, za które upadli odpowiadają solidarnie.
4. Nie nalicza się podwójnie wynagrodzenia nadzorca sądowego za sporządzenie listy wierzytelności i planu spłaty od liczby wierzytelności, za które upadli odpowiadają solidarnie.

Art. 28. W zakresie nieuregulowanym niniejszym dziale do upadłości konsumenckiej stosuje się art. 149, art. 153-155 ust. 1, art. 156 ust. 4, art. 157, art.157a, art. 160 ust.2-3, art. 169a, art. 214, art. 217, art.219 ust. 1 i art. 228 Prawa upadłościowego i naprawczego.

Dział V

Zgłoszenie wierzytelności, zatwierdzenie listy wierzytelności i planu spłaty.

- Art. 29.1.** Wierzytelności należy zgłaszać sędziemu-komisarzowi w terminie określonym w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej, pod rygorem określonym w niniejszej ustawie.
2. Do zgłoszenia wierzytelności i listy wierzytelności stosuje się art. 236, art. 239, art. 240 pkt. 1)-7), art. 241- 243, art. 245-248, art. 250-251, art. 254, art. 264 ust. 2-3 oraz art. 266 Prawa upadłościowego i naprawczego.
- Art. 30.** W terminie 3 tygodni od daty upływu terminu do zgłaszania wierzytelności nadzorca sądowy sporządzi i doręczy sędziemu-komisarzowi projekt listy wierzytelności oraz projekt planu spłaty.
- Art. 31.1.** W ciągu 2 tygodni od dnia przekazania przez nadzorcę sądowego projektów listy wierzytelności i planu spłaty ww. projekty zostaną udostępnione do wglądu zainteresowanych w sekretariacie sądu.
2. Każdy z wierzycieli może składać zastrzeżenia i uwagi do projektu listy wierzytelności i planu spłaty, które będą rozpatrywane przez sędziego- komisarza przed zatwierdzeniem ww. dokumentów.
- Art. 32.1.** W terminie 4 tygodni od przekazania sędziemu-komisarzowi projektów listy wierzytelności i planu spłaty sędzia-komisarz wydaje postanowienie o zatwierdzeniu listy wierzytelności i planu spłaty. Sędzia-komisarz może dokonać zmian w przygotowanych przez nadzorcę sądowego projektach.
2. Postanowienie sędziego-komisarza, o którym mowa w ust. 1 doręczne jest upadłemu i wszystkim wierzycielom, którzy zgłaszali wierzytelności.
 3. Upadły oraz każdy wierzyciel może złożyć zażalenie do sądu na postanowienie sędziego-komisarza wymienione w ust. 2. Zażalenia na postanowienia sędziego-komisarza rozpoznaje sąd upadłościowy jako sąd drugiej instancji. Skarga kasacyjna nie przysługuje. Powyższe dotyczy także zmian listy wierzytelności i planu spłaty.
- Art. 33.** Zatwierdzenie planu spłaty nie narusza praw wierzyciela wobec poręczyciela upadłego oraz współdłużnika upadłego ani praw wynikających z hipoteki, zastawu, zastawu rejestrowego oraz hipoteki morskiej, jeśli były one ustanowione na mieniu osoby trzeciej.
- Art. 34.1.** Jeżeli wierzytelność została zgłoszona przez wierzyciela po upływie terminu wyznaczonego do zgłaszania wierzytelności, bez względu na przyczynę opóźnienia,

czynności już dokonane w postępowaniu upadłościowym są skuteczne wobec tego wierzyciela.

2. Wierzytelności zgłoszona po terminie zgłaszania wierzytelności, a przed zatwierdzeniem listy wierzytelności i uznana przez upadłego może zostać uwzględniona przez sędziego-komisarza w liście wierzytelności oraz w planie spłaty jeżeli nie powoduje to opóźnienia postępowania. W przeciwnym razie do takiej wierzytelności stosuje się ust. 3 poniżej.
3. Uznanie wierzytelności zgłoszonej po wydaniu postanowienia o zatwierdzeniu listy wierzytelności i ustaleniu planu spłaty skutkuje koniecznością wydania przez sędziego-komisarza postanowienia o zmianie listy wierzytelności i planu spłaty.
4. Zmiany w planie spłaty dotyczą wyłącznie rat nie wykonanych.
5. Jeżeli jednak wierzytelność zgłoszono po upływie 1 roku od daty postanowienia o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej, pozostawia się ją bez rozpoznania.

Art. 35. Sędzia-komisarz może z urzędu dokonać zmian na liście wierzytelności oraz w planie spłaty w razie stwierdzenia, że na liście umieszczono wierzytelności, które w całości lub części nie istnieją.

Art. 36. Odmowa uznania wierzytelności według przepisów niniejszego działu nie stanowi przeszkody do jej dochodzenia we właściwym trybie, przy czym dochodzenie wierzytelności, której odmówiono uznania, jest możliwe dopiero po zakończeniu postępowania upadłościowego.

Dział VI

Plan spłaty

Art. 37. W celu ustalenia planu spłaty określa się:

- 1) łączną wartość masy upadłości na podstawie wykazu składników majątku, o którym mowa w art. 8 ust. 2 pkt 2, po dokonaniu wyłączeń, o których mowa w art. 38. Składniki majątku obciążone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską, przyjmuje się w wartości bez uwzględnienia obciążeń. W przypadku przyjęcia opinii biegłego, o której mowa w art. 25 do obliczenia przyjmuje się wartość ustalona przez biegłego, a w przypadku gdy plan spłaty został już zatwierdzony – sędzia-komisarz dokonuje zmiany planu spłaty. Zmiany planu spłaty nie dokonuje się gdy sąd umorzy postępowanie,
- 2) przeciętny miesięczny czysty dochód upadłego w trzech pełnych latach poprzedzających ogłoszenie upadłości. Podstawą wyliczenia przeciętnego miesięcznego czystego dochodu jest dochód lub przychód wykazany w deklaracjach podatkowych, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 6 pomniejszony o podatek.

Art. 38. 1. Jeżeli w skład masy upadłości wchodzi lokal mieszkalny albo dom jednorodzinny, w którym zamieszkuje upadły z łącznej wartości masy upadłości, o której mowa w art. 37 pkt 1) wyłącza się kwotę odpowiadającą przeciętnemu czynszowi najmu lokalu mieszkalnego za okres 36 miesięcy, nie wyższą jednak od wartości tego lokalu lub domu.

2. Kwotę, o której mowa w ust. 1 proponuje w projekcie planu spłaty nadzorca sądowy, a zatwierdza w postanowieniu o zatwierdzeniu planu spłaty sędzia-komisarz, biorąc

pod uwagę potrzeby mieszkaniowe upadłego, w tym liczbę osób pozostających z upadłym we wspólnym gospodarstwie domowym.

- Art. 39.** 1. Plan spłaty rozkłada płatności rat na 36 kolejnych miesięcy. Pierwszym miesiącem, w którym płatna jest rata jest pierwszy pełen miesiąc następujący po dacie uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu planu spłaty.
2. Miesięczna rata planu spłaty płatna jest do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego i składa się z dwóch części:
- a) części stanowiącej jedną trzydziestą szóstą łącznej wartości masy upadłości ustalonej zgodnie z art. 37 pkt 1,
 - b) części stanowiącej 70% różnicy pomiędzy przeciętnym miesięcznym czystym dochodem upadłego ustalonego zgodnie z art. 37 pkt 2, a kwotą najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę określonego w odrębnych przepisach na dzień ogłoszenia upadłości konsumenckiej.
- Art. 40.** Na wniosek upadłego nadzorca sądowy, sporządzając projekt planu spłaty, lub sędzia-komisarz, zatwierdzając plan spłaty, mogą dokonać zmian we wielkościach części rat, o których mowa w art. 39 ust. 2a), zachowując niezmienną sumę rat, w przypadku gdy uzasadnia to harmonogram likwidacji masy upadłości przedstawiony przez upadłego.
- Art. 41.** 1. W przypadku gdy łączna wartość masy upadłości ustalona zgodnie z art. 37 pkt 1 równa jest zeru – nie ustala się części raty, o której mowa w art. 39 ust. 2 a).
2. W przypadku gdy czysty dochód upadłego, o którym mowa w art. 37 pkt 2 jest równy lub niższy od najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę określonego w odrębnych przepisach na dzień ogłoszenia upadłości konsumenckiej – nie ustala się części raty, o której mowa w art. 39 ust. 2 b).
3. W przypadku jednoczesnego spełnienia przesłanek, o których mowa w ust.1 i 2 nie ustala się planu spłaty. Zatwierdzeniu przez sąd podlega wyłącznie lista wierzytelności.
- Art. 42.** Jeżeli miesięczny czysty dochód upadłego będzie niższy niż określony zgodnie z art. 37 ust. 2 b) sędzia-komisarz na wniosek upadłego, po wysłuchaniu wierzycieli, może zmienić projekt planu spłaty lub plan spłaty w ten sposób, że:
- a) dostosuje wysokość części rat, o której mowa w art. 39 ust. 2 b) do aktualnej wysokości miesięcznego czystego dochodu upadłego,
 - b) zawiesi płatność raty, o której mowa w art. 39 ust. 2 b) na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.
- Art. 43.** W razie istotnej poprawy sytuacji majątkowej upadłego w okresie wykonywania planu spłaty, wynikającej z innych przyczyn niż zwiększenie się wynagrodzenia za pracę lub dochodów uzyskiwanych z osobiście wykonywanej przez upadłego działalności zarobkowej, sędzia-komisarz na wniosek każdego wierzyciela, po wysłuchaniu upadłego, może zmienić plan spłaty poprzez dostosowanie wysokości części rat, o której mowa w art. 39 ust. 2 b) do aktualnej wysokości miesięcznego czystego dochodu upadłego.
- Art. 44.** 1. Zmiana, o której mowa w art. 42 i art. 43 obowiązuje od dnia wydania postanowienia.
2. Upadły oraz każdy wierzyciel może złożyć zażalenie do sądu na postanowienie sędziego-komisarza wymienione w art. 42 i 43. Zażalenia na postanowienia

sędzię-komisarza rozpoznaje sąd upadłościowy jako sąd drugiej instancji. Skarga kasacyjna nie przysługuje.

Art. 45. Plan spłaty określa kwoty przypadające poszczególnym wierzycielom z każdej z rat.

Art. 46. W planie spłaty wierzytelności podzielone są na następujące kategorie:

- 1) kategoria pierwsza – należności alimentacyjne oraz renty za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci oraz z tytułu zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę;
- 2) kategoria druga – wierzytelności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską,
- 3) kategoria trzecia – podatki i inne daniny publiczne oraz należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, wraz z odsetkami i kosztami egzekucji;
- 4) kategoria czwarta – inne należności, jeżeli nie podlegają zaspokojeniu w kategorii trzeciej, wraz z odsetkami za ostatni rok przed datą ogłoszenia upadłości, z odszkodowaniem umownym, kosztami procesu i egzekucji;
- 5) kategoria piąta – odsetki, które nie należą do wyższych kategorii, a także sądowe i administracyjne kary grzywny oraz należności z tytułu darowizn i zapisów.

Art. 47. Należności dalszej kategorii zaspokajają się dopiero po zaspokojeniu w całości należności poprzedzającej kategorii. Gdy kwoty określone w planie spłaty, w tym w poszczególnych ratach, nie wystarczają na zaspokojenie w całości wszystkich należności tej samej kategorii, należności te zaspokajają się stosunkowo do wysokości każdej z nich.

Dział VII

Wykonanie planu spłaty

Art. 48. Plan spłaty wykonuje upadły pod nadzorem nadzorcy sądowego.

Art. 49. Sprzedaż przez upadłego nieruchomości albo rzeczy lub praw obciążonych zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską wywołuje takie same skutki jak sprzedaż w postępowaniu egzekucyjnym określonym w kodeksie postępowania cywilnego.

Art. 50. W razie zaspokojenia całości wierzytelności wierzyciela osobistego upadłego, zabezpieczonej na mieniu upadłego hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską przed zbyciem obciążonego przedmiotu ww. prawa wygasają. Odpowiedniego wpisu o tym dokonuje się w księdze wieczystej lub we właściwym rejestrze na podstawie oświadczenia wierzyciela złożonego we właściwej formie. Wierzyciel ma obowiązek złożenia takiego oświadczenia w terminie 14 dni od złożenia żądania przez upadłego.

Art. 51. 1. Poręczyciel, który spłacił dług upadłego wstępuje w prawa wierzyciela.

2. Postanowienie ust. 1 stosuje się także do współdłużników solidarnych, którzy nabyli roszczenie regresowe do upadłego.

Art. 52. Jeżeli należna wierzycielowi zgodnie z planem spłaty suma nie może być mu wydana z powodu podania nieprawidłowego adresu albo niepodania rachunku bankowego, sumy należne temu wierzycielowi składa się do depozytu sądowego. W sprawach o złożenie do depozytu sądowego orzeka sędzia-komisarz. Po zakończeniu

postępowania upadłościowego sumy zatrzymane w depozycie, o ile nie przypadną osobie wskazanej w planie spłaty, wydaje się upadłemu na jego wniosek.

Art. 53. Upadły jest obowiązany składać sędziemu-komisarzowi corocznie, do końca kwietnia, sprawozdanie z wykonania planu spłaty za poprzedni rok kalendarzowy, w którym wykazuje osiągnięte przychody, spłacone kwoty oraz nabyte składniki majątkowe o wartości przekraczającej dwukrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w odrębnych przepisach. Do sprawozdania upadły dołącza kopię rocznego zeznania podatkowego oraz opinię nadzorcy sądowego.

Dział VIII

Zakończenie postępowania.

Art. 54. Zakończenie postępowania określonego w niniejszej ustawie może nastąpić poprzez:

- 1) umorzenie postępowania,
- 2) umorzenie niezaspokojonych wierzytelności objętych listą wierzytelności.

Art. 55. 1. Sąd, który ogłosił upadłość konsumencką na wniosek wierzyciela, nadzorcy sądowego lub z urzędu po przeprowadzeniu rozprawy umorzy postępowanie w następujących przypadkach:

- 1) gdy którakolwiek z informacji zawartych we wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej okazała się nieprawdziwa, a upadły z łatwością mógł się o tym dowiedzieć lub
 - 2) gdy okaże się, że istniały podstawy oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości określone w art. 11 lub
 - 3) gdy upadły dokona czynności prawnej bez wymaganej zgody nadzorcy sądowego lub
 - 4) gdy sędzia-komisarz prawomocnie przyjmie negatywną opinię nadzorcy sądowego, o której mowa w art. 23 ust. 2 lub
 - 5) gdy sędzia-komisarz prawomocnie przyjmie negatywną opinię biegłego sądowego, o której mowa w art. 25 lub
 - 6) w razie niewykonywania przez upadłego obowiązków ustalonych w planie spłaty lub
 - 7) gdy upadły w sprawozdaniu z wykonania planu spłaty zataił swoje przychody lub
 - 8) gdy czynność dokonana przez upadłego została prawomocnie uznana za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli lub
 - 9) gdy upadły podał nieprawdziwe informacje nadzorcy sądowemu lub
 - 10) gdy upadły nie uiszczył wynagrodzenia nadzorcy sądowego lub
 - 11) gdy upadły nie wykonał zarządzenia do uiszczenia kosztu obwieszczenia, o którym mowa w art. 8 ust. 4.
2. Postanowienia ust. 1 nie stosuje się w przypadku gdy uchybienia upadłego są nieznaczne.
 3. Uczestnikami postępowania o umorzenie postępowania są upadły, nadzorca sądowy oraz wszyscy znani wierzyciele.

4. Na postanowienie w przedmiocie umorzenia postępowania wnioskodawcy oraz uczestnikom postępowania zażalenie. Skarga kasacyjna nie przysługuje.
5. Z dniem uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania ustają skutki ogłoszenia upadłości konsumenckiej.
6. Umorzenie postępowania skutkuje z mocy prawa uchyleniem planu spłaty, w przypadku gdyby został wcześniej zatwierdzony.

Art. 56. Po umorzeniu postępowania wyciąg z zatwierdzonej przez sędziego-komisarza listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy otrzymanej na jej poczet przez wierzyciela, jest tytułem egzekucyjnym przeciwko upadłemu. Powyższe dotyczy wyłącznie wierzytelności wierzycieli osobistych upadłego.

Art. 57. Postępowanie ulega umorzeniu na wniosek upadłego oraz w razie śmierci upadłego.

- Art. 58.**
1. Po wykonaniu przez upadłego obowiązków określonych w planie spłaty sąd wydaje postanowienie o umorzeniu niezaspokojonych zobowiązań upadłego objętych listą wierzytelności.
 2. Umarzając zobowiązania upadłego sąd wymienia wierzyciela, tytuł i sumę zobowiązania, podlegającego umorzeniu.
 3. O umorzeniu niezaspokojonych zobowiązań upadłego sąd orzeka na wniosek upadłego, po przeprowadzeniu rozprawy, o której terminie zawiadamia wszystkich wierzycieli objętych listą wierzytelności. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie. Skarga kasacyjna nie przysługuje.
 4. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1 nie może nastąpić przed prawomocnym zakończeniem zawisłego sporu o uznanie czynności upadłego za dokonaną z pokryciem wierzycieli.

Art. 59. W przypadku gdy zgodnie z art. 41 ust. 3 nie ustalono planu spłaty postanowienie o umorzeniu zobowiązań upadłego objętych listą wierzytelności wydaje się po trzech latach od uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu listy wierzytelności o ile wcześniej nie umorzono postępowania. Postanowienie art. 58 ust. 2 i 3 stosuje się.

Art. 60.

1. W przypadku gdy wierzyciel nie dokona zgłoszenia wierzytelności w ciągu jednego roku od daty postanowienia o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej, a następnie będzie dochodził tej wierzytelności od upadłego w jakikolwiek sposób, sąd na wniosek upadłego w postanowieniu, o którym mowa w art. 58 lub art. 59 albo w postanowieniu wydanym później umorzy także taką wierzytelność. Postanowienie art. 58 ust. 2 stosuje się.

2. O umorzeniu niezaspokojonych zobowiązań upadłego sąd orzeka na wniosek upadłego, po przeprowadzeniu rozprawy, o której terminie zawiadamia wierzycieli, których umorzenie dotyczy. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie. Skarga kasacyjna nie przysługuje

Dział IX

Koszty postępowania

Art. 61. Na koszty postępowania składają się:

- 1) wpis sądowy od wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej określony w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398, z późn. zm.) pokrywany przez dłużnika,
- 2) koszt obwieszczenia o ogłoszeniu upadłości,
- 3) wynagrodzenie biegłego sądowego, o którym mowa w art. 25,
- 4) wynagrodzenie nadzorcy sądowego za weryfikację wykazu składników majątku dłużnika,
- 5) wynagrodzenie nadzorcy sądowego za sporządzenie projektu listy wierzytelności i projektu planu spłaty,
- 6) wynagrodzenie nadzorcy sądowego za sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem planu spłaty oraz za pozostałe czynności.

Art. 62. 1. Zaliczkę na poczet wynagrodzenia biegłego sądowego, o którym mowa w art. 25 pokrywa wnioskodawca.

2. W przypadku gdy na skutek wydania opinii przez biegłego sądowego zostanie umorzona postępowanie upadłościowe sąd w postanowieniu o umorzeniu postępowania zasądzi od upadłego zwrot na rzecz wnioskodawcy kosztów biegłego sądowego. W pozostałych przypadkach wynagrodzenie biegłego pokrywa wnioskodawca.

Art.63. 1. Wynagrodzenie nadzorcy sądowego brutto za weryfikację wykazu składników majątku dłużnika spłaty zasądza od upadłego na rzecz nadzorcy sądowego sędziakomisarz w postanowieniu o przyjęciu opinii nadzorcy sądowego w kwocie stanowiącej 0,5% wartości majątku opisanego w wykazie nie więcej niż 3.000,00 zł.

2. Wynagrodzenie nadzorcy sądowego, o który mowa w ust. 1 jest płatne przez upadłego w terminie 14 dni od uprawomocnienia się postanowienia o przyjęciu opinii nadzorcy sądowego.

Art. 64. 1. Wynagrodzenie nadzorcy sądowego brutto za sporządzenie projektu listy wierzytelności i projektu planu spłaty zasądza od upadłego na rzecz nadzorcy sądowego sąd w postanowieniu o zatwierdzeniu listy wierzytelności w kwocie stanowiącej iloczyn liczby wierzycieli objętych listą wierzytelności i stawki 50 zł, nie mniej jednak niż 500,00 zł. Powyższe kwoty ulegają podwyższeniu o 50% w przypadku gdy nadzorca sądowy sporządza projekt planu spłaty.

2. Wynagrodzenie nadzorcy sądowego, o który mowa w ust. 1 jest płatne przez upadłego w terminie 14 dni od uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu listy wierzytelności.

Art. 65. Wynagrodzenie nadzorcy sądowego za sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem planu spłaty oraz za pozostałe czynności nie wymienione w art. 62 i art. 63 w wysokości 2% sumy rat określonych w planie spłaty płatne jest przez upadłego na rzecz nadzorcy w terminie zapłaty kolejnych rat w wysokości stanowiącej 2% każdej raty.

Dział X

Przepisy końcowe

Art. 66. W ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535, z późn. zm.):

1) w art. 124 ust. 3 dodaje się zdanie: „Wysokość jego udziału oblicza się od kwoty jaka pozostaje po odjęciu od ogólnej wartości majątku wspólnego, sumy podlegających zaspokojeniu w prowadzonym postępowaniu wierzytelności wynikających z czynności prawnych, na które wyraził zgodę.”,

2) w Części trzeciej uchyla się Tytuł V.

Art. 67. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398, z późn. zm.) w art. 75 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

"5) wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej."

Art. 68. W ustawie z dnia 15 czerwca 2007r. o licencji syndyka (Dz. U. Nr 123 poz. 850) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Licencja syndyka uprawnia do wykonywania czynności syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy na podstawie ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535, z późn. zm.) oraz czynności nadzorcy sądowego na podstawie ustawy z dnia _____ o upadłości konsumenckiej (Dz. U. nr ___ poz. ____).”

Art. 69. 1. Postępowania w których ogłoszono upadłość wobec osób fizycznych przed wejściem w życie niniejszej ustawy prowadzi się według przepisów dotychczasowych.

2. W postępowaniach, w których wniosek o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej zgłoszono przed wejściem w życie niniejszej ustawy, a równocześnie nie ogłoszono upadłości sąd wezwie dłużnika do uzupełnienia braków formalnych w terminie 7 dni w celu dostosowania wniosku do postanowień niniejszej ustawy pod rygorem zwrotu wniosku. W dalszym ciągu postępowanie toczy się według postanowień niniejszej ustawy.

Art. 70. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Sytuacja społeczno-ekonomiczna uzasadniająca powstanie ustawy

Główną przyczyną powstania ustawy jest wzrastająca rola kredytu konsumenckiego. Jest to pożyteczny instrument gospodarczy, gdyż rozwija popyt wewnętrzny. Równocześnie ubocznym skutkiem kredytu konsumenckiego jest wzrost liczby osób, które stały się niewypłacalne i z tego względu zostały wykluczone poza margines życia społecznego. Reagując na ten problem większość państw Europy Zachodniej wprowadzało instytucje upadłości konsumenckiej –

z początku restrykcyjne. Z czasem jednak gdy okazywało się, że restrykcyjne rozwiązania nie pomagają osobom ubogim, których głównie problem niewypłacalności dotykał, rozpoczęto liberalizowanie rozwiązań w zakresie upadłości konsumenckiej w celu przywrócenia do życia społecznego osób wykluczonych ze społeczeństwa w konsekwencji niewypłacalności. Kolejno uchwalano ustawy: w 1984r. w Dani, w 1989r. we Francji, w 1992r. w Norwegi, w 1993r. w Finlandii, w 1994r. w Szwecji i w Niemczech, w 1997r. w Holandii i w 1998r. w Belgii¹.

Znaczący jest przykład Niemiec gdzie przed 1994r. do konsumentów stosowano rozwiązanie polegające na likwidacji majątku podobne do rozwiązania stosowanego wobec przedsiębiorców. Z tego względu w praktyce nie było wykorzystywane przez konsumentów. Obecne rozwiązanie opiera się na ochronie przed kredytodawcami części dochodu konsumentów².

Pod uwagę trzeba wziąć fakt, że udzielanie kredytu jest sposobem zarabkowania instytucji finansowych i w związku z tym należy wymagać od tych instytucji prowadzenia tej działalności w sposób odpowiedzialny. Nie można uznać za odpowiedzialne udzielanie kredytu konsumenckiego bez sprawdzenia zdolności kredytowej dłużnika.

Wbrew temu co się powszechnie sądzi rośnie zadłużenie polskich gospodarstw domowych. Przykładowo według danych NBP pomiędzy styczniem a kwietniem 2009r. wartość kredytów złotych wzrosła o 10 mld. zł. Z tego względu należy oczekiwać, że liczba kredytów niespłaconych będzie wzrastać, na co wskazują także dane NBP dotyczące kredytów zagrożonych³.

Adresatami ustawy są zasadniczo dwie grupy osób:

- 1) dłużnicy, którzy zaciągnęli kredyt hipoteczny na mieszkanie lub dom ok. 300.000 zł i którzy bez względu na przyczyny nie potrafią spłacać rat kredytu a dodatkowo wartość mieszkania spadła i w związku z tym jest niższa niż kwota kredytu,
- 2) dłużnicy ubodzy, którzy popadli w spiralę zadłużenia nabywając „ponad stan” przedmioty domowego użytku, a następnie nie radzący sobie ze spłatą kredytu, często zaciągający kolejne pożyczki na spłatę poprzednich kredytów, a ponadto z uwagi na zobowiązania kredytowe nie uiszczający podstawowych należności takich jak np. czynszu najmu mieszkania.

W omawianych przypadkach prowadzenie egzekucji komorniczej przez wierzycieli doprowadzi do zbycia posiadanego przez te osoby majątku poniżej jego wartości, zajęcia przez komornika legalnych dochodów oraz obciążenia ich kosztami postępowania egzekucyjnego. W konsekwencji na wiele lat, a we wielu przypadkach do końca życia ww. osoby zostaną wykluczone tracąc mieszkanie i możliwość legalnego zarabkowania przy równocześnie narastających długach.

Bezsporne powinno być, że w tej sytuacji należy stworzyć opisanym wyżej osobom drogę prawną pozwalającą na wyjście z zadłużenia. Ochrona dłużnika wywodzona jest bowiem zarówno z chrześcijańskiej zasady ochrony biednych i słabych jak i z Deklaracji Praw Człowieka

¹ Za P. Dobrowolskiego „O potrzebie naprawy upadłości konsumenckiej w Polsce”. Raport Instytut Sobieskiego.

² Za P. Dobrowolski „O potrzebie naprawy upadłości konsumenckiej w Polsce”. Raport Instytut Sobieskiego.

³ Za P. Dobrowolski „O potrzebie naprawy upadłości konsumenckiej w Polsce”. Raport Instytut Sobieskiego.

i Obywatela z 1789r.⁴. Dyskusyjne może być jakim rygorom i restrykcjom należy poddać dłużników przed oddłużeniem.

Ocena stanu dotychczasowego

Obecnie obowiązujące przepisy w zakresie upadłości osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej zawarte w części trzeciej, tytule V ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535, z późn. zm.) wykazują wiele wad.

Pierwsza wada to ograniczenie możliwości skorzystania z upadłości wyłącznie przez osoby fizyczne, które stały się niewypłacalne wskutek „wyjątkowych i niezależnych od dłużnika okoliczności”. Powyższe rozwiązanie przenosi ciężar decyzji, którą powinien podjąć ustawodawca na sądy oraz skutkuje niejednorodną praktyką sądów. Ponadto zamyka drogę do oddłużenia i „nowego początku” osobom, które popadły w spiralę zadłużenia z innych przyczyn. Takie rozwiązanie niewątpliwie sprzyja instytucjom udzielającym pożyczek, które nie ponoszą konsekwencji niesprawdzania zdolności kredytowej swoich klientów wyrażającej się np. w udzielaniu „kredytów na dowód osobisty”.

Druga wada to oddanie Sądowi decyzji dotyczącej kształtu planu spłaty sądowi. W konsekwencji dłużnik składając wniosek o ogłoszenie upadłości nie ma pewności jakie będą skutki ogłoszenia upadłości tj. nie wie jaki plan spłaty ustali sąd. Ponadto kształt planu spłaty jest zróżnicowany w zależności od tego, jaki sędzia będzie go ustalał.

Trzecia wada to nierozwiązanie problemu osób zadłużonych, które nie posiadają żadnego majątku nawet takiego, który wystarczałby na pokrycie kosztów postępowania. Liczba takich osób, znajdujących się poza marginesem życia społecznego, niechętnych do podjęcia legalnej pracy stale rośnie zwiększając klientelę systemu pomocy społecznej.

Czwarta wada to zbyt zaangażowanie sądu w proces upadłości konsumenckiej. Biorąc pod uwagę przyszły, masowy charakter tego zjawiska oraz aktualne obciążenie pracą sądów procedura upadłości konsumenckiej powinna być możliwie prosta, a kolejne czynności dokonywane w sposób niemal automatyczny.

Piąta wada to umiejscowienie upadłości konsumenckiej w Prawie upadłościowym i naprawczym, jako szczególny tryb postępowania upadłościowego, dla którego podstawowym trybem postępowania jest postępowanie upadłościowe przedsiębiorców. Pomijając nieczytelność dotychczasowych przepisów należy zauważyć, że w przypadku upadłości przedsiębiorców przyjęte rozwiązania mają rozbudowany charakter i częstokroć nie są przydatne w upadłości konsumenckiej. Ponadto masowy charakter upadłości konsumenckiej oraz mniejsza skala masy upadłości umożliwia uproszczenie procedury upadłościowej.

Szósta wada to przejęcie majątku upadłego przez syndyka. Takie rozwiązanie podraża koszty postępowania upadłościowego,

Siódma wada to ograniczenie możliwości skorzystania z upadłości przez osoby, które prowadzą działalność zarobkową w sytuacji tzw. samozatrudnienia tj. prowadzą działalność gospodarczą, świadczą usługi dla przedsiębiorstw i nie zatrudniają pracowników lub podwykonawców. Obecnie jest to bardzo popularna forma zarobkowania. Sytuacja ekonomiczna takich osób nie różni się od sytuacji osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę. Z tego względu nie jest uzasadnione różnicowanie ich sytuacji w zakresie dostępności do upadłości.

⁴ O pochodzeniu zasady ochrony dłużnika z Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela K. Michalak „Przestanki wszczęcia konsumenckiego postępowania niewypłacalnościowego i postępowania prowadzącego do uwolnienia z reszty długów we Francji”. Transformacje prawa prywatnego. 1/2008.

W konsekwencji zgodnie z informacją Rządu zawartą w stanowisku do komisyjnego projektu ustawy zawartego w druku 2485 na 870 złożonych wniosków – upadłość ogłoszono w stosunku do 6 dłużników.

Cele ustawy

Cele ustawy to:

- 1) określenie sposobu zaspokojenia wierzycieli osób fizycznych, które stały się niewypłacalne,
- 2) stworzenie praktycznej i prostej procedury oddłużania osób fizycznych, które stały się niewypłacalne co umożliwi tym osobom nowy początek,
- 3) zapewnienie uczestnictwa osób oddłużanych w procedurze zaspokajania ich wierzycieli co może mieć walor edukacyjny.

Tak określonym celom ustawy odpowiada art. 2 ustawy który stanowi, że *postępowanie upadłościowe konsumenckie należy prowadzić w sposób pozwalający w jak najwyższym stopniu zaspokoić wierzycieli przy równoczesnym umożliwieniu dłużnikowi powrotu do normalnego funkcjonowania po zakończeniu postępowania.*

Założenia ustawy

Podstawowe założenia ustawy to:

- 1) ogłoszenie upadłości następuje w sposób zautomatyzowany na podstawie wniosku dłużnika, z którego wynika, że dłużnik jest niewypłacalny,
- 2) pojęcie niewypłacalności jest zobiektywizowane. Dłużnik jest niewypłacalny gdy:
 - a) przez co najmniej 3 miesiące dłużnik nie reguluje zobowiązań niezwiązanych z działalnością gospodarczą oraz
 - b) suma niewykonanych zobowiązań niezwiązanych z działalnością gospodarczą przekracza wartość rynkową składników majątku dłużnika (art. 4),
- 3) oddalenie wniosku może nastąpić w przypadkach gdy dłużnik wykazał się „złą wiarą” tj. np. będąc niewypłacalnym pogłębił swoją niewypłacalność albo zataił część majątku we wniosku o ogłoszenie upadłości (art. 11). W przypadku gdy wobec braku wiedzy o powyższym Sad ogłosi upadłości – możliwe jest także z przyczyn określonych w art. 11 umorzenie postępowania (art. 55 pkt 2),
- 4) ponadto w przypadku gdyby dłużnik wykazał się w toku postępowania jakąkolwiek nierzetelnością (np. dokonał czynności bez zgody nadzorcy sądowego) postępowanie będzie umorzone (art. 55), a ponadto w pewnych przypadkach dłużnik może ponieść odpowiedzialność karną,
- 5) ogłoszenie upadłości wszczyna postępowanie prowadzone przez nadzorcę sądowego zmierzające do ustalenia listy wierzytelności (art. 28 – art. 36). Nadzorca sądowy ustala projekt listy wierzytelności oraz planu spłaty zatwierdzane następnie przez Sąd,
- 6) wierzyciele dysponują instrumentami pozwalającymi zabezpieczyć ich interesy polegającymi na:
 - a) powołaniu biegłego sądowego, który może zbadać aspekty ekonomiczne takie jak wartość majątku upadłego czy racjonalność czynności upadłego. Negatywna opinia

biegłego przyjęta przez sędziego-komisarza skutkuje umorzeniem postępowania (art. 25, art. 55).

- b) powołaniu biegłego sądowego w celu zbadania czynności dłużnika dokonywanych w ciągu roku przed ogłoszeniem upadłości (art. 25 ust. 1 pkt 4). Celem takiego badania może być zebranie informacji do ewentualnego późniejszego przeprowadzenia procesu o uznanie czynności dłużnika za dokonane z pokrzywdzeniem wierzycieli. Zawisnięcie takiego sporu jest negatywną przesłanką umorzenia długów, a prawomocne ustalenie że czynność dłużnika została dokonana w celu pokrzywdzenia wierzycieli skutkuje umorzeniem postępowania,
 - c) wystąpieniu do nadzorca sądowego o zweryfikowanie stanu majątku upadłego na dzień ogłoszenia upadłości (art. 23 ust. 2) – negatywna weryfikacja jest podstawą umorzenia postępowania,
- 7) ogłoszenie upadłości wywołuje skutki zbliżone do ogłoszenia upadłości przedsiębiorców, przy czym upadłość konsumencką należy w tym zakresie sytuować pomiędzy upadłością z możliwością zawarcia układu, a upadłością obejmująca likwidację majątku (art.14 - art.21),
 - 8) w wyniku ogłoszenia upadłości upadły nie traci prawa zarządu swoim majątkiem. Upadły sam likwiduje swój majątek w celu wykonania planu spłaty,
 - 9) w celu określenia planu spłaty ustala się wartość majątku upadłego oraz jego przeciętny dochód,
 - 10) ustalenie planu spłaty jest operacją matematyczną, w której znaczenie mają wartość majątku upadłego i wysokość dochodów upadłego,
 - 11) plan spłaty wykonywany jest przez 3 lata (36 rat). Każda z rat składa się z dwóch części
 - a) części stanowiącej 1/36 majątku upadłego po dokonanych wyłączeniach,
 - b) części stanowiącej 70 % nadwyżki dochodu upadłego powyżej minimalne wynagrodzenie za pracę,
 - 12) likwidacja majątku przez upadłego i wykonywanie planu spłaty podlega kontroli nadzorca sądowego (zgody nadzorca wymaga szereg czynności upadłego) art. 23- art. 24,
 - 13) zobowiązania powstałe po dniu ogłoszenia upadłości nie są zobowiązaniami zaspokajanymi w toku postępowania,
 - 14) postępowanie kończy się:
 - a) umorzeniem postępowania - gdy upadły wykaże się szeroko rozumiana niełojalnością wobec wierzycieli lub nie wykona planu spłaty,
 - b) umorzeniem zobowiązań upadłego – gdy upadły wywiąże się ze swoich obowiązków, w tym wykona plan spłaty,
 - 15) w przypadku upadłych, którzy nie mają żadnego majątku i dochodu, który mógłby zostać przeznaczony na wykonanie planu spłaty - planu spłaty nie ustala się, a długi umarza się po upływie trzech lat jeżeli wcześniej nie umorzono postępowania,
 - 16) koszty postępowania są ograniczone do wpisu od wniosku, wynagrodzenia nadzorca sądowego i ewentualnie wynagrodzenia biegłego sądowego.

Dodatkowo zgodnie z opinią prof. dr hab. F. Zedlera z 11 stycznia 2010r. (druk 2485):

- 1) w art. 27 wprowadzono możliwość prowadzenia łącznego postępowania upadłościowego małżonków,
- 2) dodaje się w art. 124 ust 3 zdanie doprecyzowujące wierzytelność małżonka upadłego podlegającą zgłoszeniu.

Zasadnicze założenie ustawy tj. stworzenie możliwości ogłoszenia upadłości także dłużnikom, którzy stali się niewypłacalni wskutek innych niż wyjątkowe okoliczności jest zbieżne z postulatem sformułowanym przez prof. dr hab. A. Zolla w *Opinii w sprawie projektu nowelizacji prawa upadłościowego w zakresie postępowania wobec osób nie będących przedsiębiorcami (druk 556)* sporządzonej na zlecenie Biura Analiz Sejmowych, Kraków 15 lipca 2008, s. 7-9

Ocena skutków finansowych dla budżetu państwa

Wprowadzenie ustawy doprowadzi do wzrostu liczby wniosków składanych do sądów. Jednakże wzrost liczby wniosków nie przełoży się bezpośrednio na wyliczalny koszt dla budżetu państwa.

Ocena zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 13 grudnia 2010 r.

BAS-WAPEiM-2246/10

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o upadłości konsumenckiej (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Beata Szydło)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2009 r. Nr 5, poz. 47, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Proponowana ustawa określa „postępowanie upadłościowe konsumenckie” osób fizycznych oraz skutki ogłoszenia upadłości, włączając w zakres regulacji także osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Projekt ustawy przewiduje zmianę ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361, ze zmianami), w tym uchylenie przepisów tytułu V części trzeciej tej ustawy, regulujących postępowanie upadłościowe wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Projekt zakłada też zmianę ustaw: z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594, ze zmianami) oraz z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz. U. Nr 123, poz. 850, ze zmianami). Projekt zawiera przepis przejściowy.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ze względu na przedmiot regulacji, której dotyczy projekt (prawo upadłościowe) należy wskazać rozporządzenie Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz. Urz. WE L 160 z 30.6.2000 r., str. 1, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 19, t. 1, str. 191).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Rozporządzenie Rady (WE) nr 1346/2000 stosuje się do zbiorowych postępowań przewidujących niewypłacalność dłużnika, które obejmują

całkowite lub częściowe zajęcie majątku dłużnika oraz powołanie zarządcy. Rozporządzenie reguluje kwestie dotyczące właściwości w zakresie wszczynania postępowań upadłościowych oraz wydawania orzeczeń bezpośrednio na podstawie postępowań upadłościowych i ściśle związanych z takimi postępowaniami. Zawiera także przepisy dotyczące uznawania orzeczeń oraz zasad ustalania prawa właściwego dla postępowania upadłościowego. Rozporządzenie nie wprowadza jednolitego postępowania upadłościowego na terytorium Unii Europejskiej, pozostawiając państwom członkowskim swobodę w tej dziedzinie. W zakresie dotyczącym właściwości terytorialnej organów, uznawania orzeczeń oraz ustalania prawa właściwego, rozporządzenie wprowadza zasady, które stosuje się wprost na terytorium państw członkowskich UE. W szczególności art. 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że dla postępowania upadłościowego i jego skutków właściwe jest co do zasady prawo państwa członkowskiego, w którym zostaje wszczęte postępowanie. Prawo tego państwa określa przesłanki wszczęcia postępowania upadłościowego, sposób jego prowadzenia i ukończenia (art. 4 ust. 2). Rozporządzenie wskazuje państwo członkowskie, którego sądy są właściwe dla wszczęcia postępowania (motyw 15 preambuły do rozporządzenia). Zgodnie z art. 3 ust. 1 rozporządzenia właściwe dla wszczęcia postępowania upadłościowego są sądy państwa członkowskiego, na terytorium którego znajduje się główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika. Rozporządzenie będzie bezpośrednio stosowane w przypadku, gdy prowadzone na podstawie proponowanej ustawy postępowanie upadłościowe konsumenckie będzie miało element transgraniczny.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o upadłości konsumenckiej nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Warszawa, 13 grudnia 2010 r.

BAS-WAPEiM-2247/10

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o upadłości konsumenckiej (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Beata Szydło) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Proponowana ustawa określa „postępowanie upadłościowe konsumenckie” osób fizycznych oraz skutki ogłoszenia upadłości, włączając w zakres regulacji także osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Projekt ustawy przewiduje zmianę ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361, ze zmianami), w tym uchylenie przepisów tytułu V części trzeciej tej ustawy, regulujących postępowanie upadłościowe wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Projekt zakłada też zmianę ustaw: z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594, ze zmianami) oraz z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz. U. Nr 123, poz. 850, ze zmianami).

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o upadłości konsumenckiej **nie jest projektem ustawy wykonującej** prawo Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Warszawa, dnia 5 stycznia 2011 r.

P - 34 / 2011

SEKRETARIAT SZEFKA KS
WPŁYNEŁO
dnia 14 01 2011 r.
(podpis)

Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze

W imieniu Krajowej Rady Biegłych Rewidentów bardzo serdecznie dziękuję za przesłanie poselskiego projektu ustawy o upadłości konsumenckiej (pismo z dnia 17 grudnia 2010 r., znak: GMS-WP-183-222/10).

Jednocześnie pragnę poinformować, że Krajowa Izba Biegłych Rewidentów nie zgłasza uwag do ww. projektu ustawy.

Z poważaniem
P r e z e s

Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

A. Kęsik
A d a m K ę s i k

WICEPREZES
Witold Koziński

Warszawa, 11 stycznia 2011 r.

DP-IV/II-AJCH/RT/MJ-024-809/10

SEKRETARIAT SZEFA KS
WPLYNEŁO
dnia 14 01 2011 200..... r
.....
(podpis)

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Stanisław Pociąg Miłośnik

W nawiązaniu do pisma z dnia 21 grudnia 2010 r. (znak: GMS-WP-183-222/10) dotyczącego poselskiego projektu ustawy o upadłości konsumenckiej przedstawiam następujące stanowisko Narodowego Banku Polskiego.

1. Nadesłany projekt dotyczy przepisów o tzw. upadłości konsumenckiej, a zatem materii uregulowanej obecnie w tytule V ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 50, poz. 535, ze zm.), dalej jako Prawo upadłościowe i naprawcze. Przepisy regulujące materię upadłości konsumenckiej zostały wprowadzone w życie ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 234, poz. 1572), która weszła w życie z dniem 31 marca 2009 r. Ustawa ta była wynikiem kilkuletnich prac nad problematyką upadłości konsumenckiej prowadzonych w trzech kadencjach sejmowych. Przyjęta ustawa była kompromisem pomiędzy różnymi koncepcjami unormowania tej materii. Co do umiejscowienia przepisów o upadłości konsumenckiej, zdecydowano, że mają być one częścią Prawa upadłościowego i naprawczego, a zatem weszły one w skład podstawowej ustawy mającej

charakter „kodeksu prawa upadłościowego”. Należy rozważyć, czy po przeszło półtora roku od wejścia w życie tej ustawy należy już dokonywać zmian w przyjętej koncepcji legislacyjnej i „wyodrębnić” upadłość konsumencką z ustawy podstawowej. W sprawie tej, zdaniem NBP, powinna się wypowiedzieć Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego. Pożądana byłaby opinia profesora F. Zedlera, jednego z twórców i reformatorów polskiego powojennego Prawa upadłościowego do tego projektu. Z uzasadnienia projektu (s. 19) wynika bowiem, że na temat ustawy o upadłości konsumenckiej prof. Zedler wydawał w przeszłości opinię (powołano się na druk sejmowy nr 2485 zawierający komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze z 2009 r., który został wycofany dnia 21 maja 2010 r.). Przy włączaniu konsumenckiego prawa upadłościowego do Prawa upadłościowego i naprawczego z 2003 r. przepisy tej ustawy miały do tej upadłości zastosowanie wprost z wyłączeniami wskazanymi w tytule V. Przedmiotowy projekt odwraca jakby obecną regułę, stanowiąc, że ustawę - Prawo upadłościowe i naprawcze stosuje się, gdy niniejsza ustawa tak stanowi (art. 6 projektu).

2. Trafna jest ocena (s. 17 uzasadnienia, sformułowana tam jako „piąta wada”), że umiejscowienie upadłości konsumenckiej w Prawie upadłościowym i naprawczym zostało przyjęte krytycznie jako prowadzące poprzez liczne odesłania i wyłączenia do skomplikowania i nieczytelności przepisów. Poza tym przy odesłaniu „upadłości konsumenckiej” do „upadłości gospodarczej” nie rozważono, a może nie dostrzeżono, konieczności dokonania szeregu uproszczeń. Przykładowo, jeżeli w skład masy wchodzi nieruchomości, to wymagane jest dokonanie opisu oraz oszacowania przez biegłego, a zatem możliwe jest zgłaszanie zarzutów na opis i szacowanie. Prowadzi to do przewlekłości postępowania. Inne przykłady negatywnego wspomnianego odesłania podawano w literaturze i publicystyce (w szczególności problemy z upadłością małżonków, stosowanie upadłości konsumenckiej do rolników). Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (z 2009 r.), próbował zaradzić niektórym ww. problemom. Został jednak wycofany dnia 21 maja 2010 r.
3. Obecnie, należałoby dokładnie zinventaryzować mankamenty zamieszczenia zespołu przepisów o upadłości konsumenckiej w Prawie upadłościowym i naprawczym i dokonać oceny, czy mankamenty te dadzą się naprawić przy utrzymaniu tych przepisów w tej ustawie podstawowej, czy też konieczne jest konstruowanie odrębnej ustawy. Dokładnie należałoby zbadać, dlaczego z 870 wniosków o upadłość ogłoszono ją w 6 przypadkach. Sam fakt, że taka jest proporcja nie oznacza jeszcze, że złe są przepisy. Również fakt, że według danych NBP wartość kredytów złotych (także kredytów „zagrożonych”) wzrosła, czy że zadłużenie gospodarstw domowych rośnie, nie musi prowadzić do wniosku o niezbędności wydawania nowej ustawy.
4. W motywach do projektu (s. 16) stwierdzono, że adresatami ustawy są zasadniczo dwie grupy osób, z których pierwsza to „dłużnicy, którzy zaciągnęli kredyt hipoteczny na mieszkanie lub dom

ok. 300 000 zł i którzy bez względu na przyczyny nie potrafią spłacać rat kredytu, a dodatkowo wartość mieszkania spadła i w związku z tym jest niższa niż kwota kredytu”, a druga to „dłużnicy ubodzy, którzy popadli w spiralę zadłużenia nabywając „ponad stan” przedmioty (...), a następnie nie radzący sobie ze spłatą (...)”. Pomijając w tym miejscu ocenę, czy zaciąganie kredytu „ponad stan” zasługuje na zredukowanie zadłużenia, należy zauważyć, że projektodawcy adresują ustawę do powstałych wcześniej, a trwających obecnie zadłużeń, a zatem mamy mieć do czynienia z ustawą, która ma głównie czy wyłącznie zastosowanie do osób już zadłużonych, niejako do „wstecznie powstałych chociaż trwających jeszcze stanów faktycznych”. Dla takich przypadków jak objęte grupą pierwszą (kredyty hipoteczne) – o ile sprawa zasługiwałaby na ulżenie w zadłużeniu – potrzebna jest nie tyle nowa ustawa o upadłości konsumenckiej, co ustawa o charakterze epizodycznej ustawy oddłużeniowej, w której ustawodawca przyznaje określonej grupie osób ulgi w spłacaniu powstałych określonego rodzaju długów (lub redukuje zadłużenie), uznając że ze względu na zmianę warunków gospodarczych i społecznych są powody do dokonania takiego jednorazowego oddłużenia. W okresie przedwojennym wydawane były takie ustawy oddłużeniowe (na przykład dotyczące długów rolniczych i innych, zob. na ten temat opracowanie R. Jastrzębskiego: Wpływ siły nabywczej pieniądza na wykonanie zobowiązań prywatnych w II Rzeczypospolitej, Warszawa, 2009 r., zwłaszcza cz. II, s. 249 i nast.). Wydanie ustawy oddłużeniowej dla określonej kategorii dłużników i długów nie musi być połączone z nowelizacją bądź uchynieniem tytułu V Prawa upadłościowego. Taka sama ocena nasuwa się co do oddłużenia grupy drugiej (osób popadłych w spiralę zadłużenia).

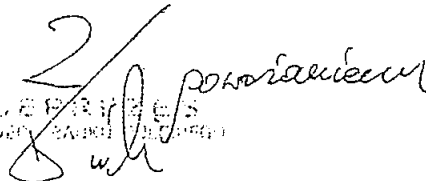
5. Jednym z założeń nowej ustawy jest odejście od – uznanej za wadę dotychczasowych przepisów (s.17 uzasadnienia – „pierwsza wada”) reguły, że skorzystanie z upadłości konsumenckiej ograniczone jest do osób, które stały się niewypłacalne wskutek wyjątkowych i niezależnych od dłużnika okoliczności. Chodzi tu – jak można przypuszczać – o krytykę normy zawartej w art. 491³ § 1 Prawa upadłościowego. W ocenie NBP zawinione przez dłużnika zadłużenie się (zaciąganie kredytu i kupowanie na kredyt „ponad stan”) powinno się spotkać – przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności – z oddaleniem wniosku o upadłość konsumencką, na co pozwala powołany art. 491³ § 1 tej ustawy. Ogłoszenie upadłości tylko dlatego, że ktoś „zaciągał kredyty ponad stan” nie powinno być regularną podstawą ogłoszenia upadłości. Zresztą, jeżeli zamiarem ustawodawcy jest oddłużenie takich osób tylko dlatego, że się zadłużyły w określonym okresie, powinien także sięgnąć do ustawy oddłużeniowej. Przepis art. 11 projektu nie jest literalnym odpowiednikiem art. 491³ § 1 Prawa upadłościowego. Przepis art. 491³ § 1 Prawa upadłościowego zawiera klauzulę generalną, polegającą na tym, że sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli niewypłacalność dłużnika nie powstała wskutek wyjątkowych i niezależnych od niego okoliczności, gdy tymczasem z art. 11 ust. 2 projektu taka zasada nie

wynika. Sprawa nawiązywania do przyczyn zadłużenia ma też swój aspekt moralny i wychowawczy. Stworzenie na stałe mechanizmu, że „mogę żądać oddłużenia, bo się zadłużyłem” nie zasługuje na poparcie. Nie jest dobry wspomniany w uzasadnieniu „automatyzm” podejmowania decyzji o upadłości. Posługiwanie się analogiami historycznymi nie jest obecnie poważnie traktowane w pracach legislacyjnych. Można jednak zauważyć, że takie automatyczne uwalnianie od długów ma swoje korzenie w pochodzącym z 594 r. p. n. e. prawie wprowadzonym w Grecji przez Solona: dłużnik mógł w pewnych sytuacjach dokonać jednostronnej czynności zwanej *seisachteja*, co oznaczało „strząśnięcie długów”. Najważniejsza zatem zmiana zawarta w projekcie ustawy, jaką jest odejście od wyjątkowych uwarunkowań popadnięcia w długi, stoi w sprzeczności z ideą, jaka przyświecała tworzeniu obecnie obowiązujących przepisów w zakresie upadłości konsumenckiej. Możliwość oddłużenia w ramach upadłości konsumenckiej powinna być dobrodziejstwem dla konsumentów, którzy bez swojej winy popadli w stan niewypłacalności. Stąd przyjęte w obecnie obowiązującej ustawie kryterium uznania za niewypłacalnego tzn. zaistnienia okoliczności niezależnych od konsumenta, jest zdaniem NBP obiektywne i wystarczające.

6. W motywach do projektowanej ustawy (s. 16) wspomina się przeważnie o zadłużeniu z tytułu kredytów, o niezachowaniu staranności przez instytucje kredytowe. Obie grupy, do których adresowana jest projektowana ustawa, są grupami dłużników kredytowych. Nie widać szerszego zainteresowania innymi długami konsumentów, na przykład z tytułu nie płaconych czynszów mieszkaniowych, z tytułu rachunków za energię elektryczną, z tytułu długów rodzinnych czy alimentacyjnych. NBP nie dostrzega omówienia problemów związanych z wpływem oddłużania na sytuację majątkową innych podmiotów (spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, dostawców usług energetycznych). Oddłużanie z kredytów wpływa na wyniki finansowe instytucji kredytowych, a także – zdaniem NBP – poprzez wpływ na zobowiązania podatkowe tych instytucji także na budżet państwa. Uzasadnienie jest tak sformułowane jakby redukcja długów odbywała się niczym kosztem. Ze wzmianki na s. 16, że z uwagi na zobowiązania kredytowe dłużnicy nie uiszczają „podstawowych” należności, takich jak czynsz najmu mieszkania, należy sądzić, że rozumowanie projektodawców zmierza w kierunku oddłużenia dłużników kosztem instytucji kredytowych, traktując zobowiązania z tytułu kredytów jako „niepodstawowe”, a zatem mogące być poświęcone dla spłacenia innych należności. Jest to niezgodne z zasadą równej pozycji wierzycieli przy upadłości.
7. W projekcie występują liczne usterki o charakterze merytorycznym i legislacyjnym:
 - w art. 3 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 projektu w zakresie zdefiniowania podmiotu uprawnionego do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej występuje

- rozbieżność – w pierwszym przypadku mowa jest o „osobie fizycznej, która stała się niewypłacalna”, natomiast w drugim przypadku uprawniony jest wyłącznie „dłużnik”;
- w art. 3 ust. 2 pkt 1 i 4 projektu użyte sformułowanie „ww. osobowe spółki handlowe” czy „ww. osób” nie są sformułowaniami, których należy używać zgodnie z zasadami techniki prawodawczej;
 - art. 233 k.k. powołany w art. 8 ust. 2 pkt 9 i ust. 3 pkt 3 projektu może być stosowany, gdy przyjmujący oświadczenie uprzedził składającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania (zob. art. 233 § 2 k. k.). Wniosek o ogłoszenie upadłości jest pierwszym pismem wszczynającym sprawę, nie ma możliwości dokonania niezbędnego uprzedzenia. Samo uregulowanie prawne nie jest takim „uprzedzeniem”;
 - w art. 12 ust. 1 projektu powinno się używać utrwalonej już terminologii, tj. „na postanowienie (...) dłużnikowi przysługuje zażalenie”, a nie, tak jak jest to zawarte w projekcie „dłużnik może wnieść zażalenie”.

W związku z powyższym NBP wyraża negatywną opinię o poselskim projekcie ustawy o upadłości konsumenckiej. Odejście od obecnie obowiązujących przesłanek niewypłacalności i przyjęcie proponowanych w projekcie rozwiązań może umożliwić nieuczciwym dłużnikom nadużywanie tych procedur ze szkodą dla wierzycieli, np. banków. Ponadto, w efekcie przyjęcia opiniowanej ustawy może zwiększyć się stopień niepewności w stosunkach kredytowych, co samo w sobie jest zjawiskiem szkodliwym społecznie i gospodarczo.

 WITOLD KOZŁOWSKI
 NACZELNIK ZARZĄDZENIA
 WITOLD KOZŁOWSKI

Warszawa, 11 stycznia 2011 r.

MB/ 3 /2011

SEKRETARIAT SZEFA N.
WPLYNEŁO

dnia 14 01 2011 200

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu RP

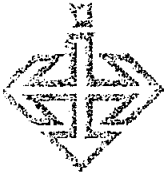
Szanowny Panie Ministrze!

W odpowiedzi na pismo z dnia 17 grudnia 2010r. o sygn. GMS-WP-183-222/2010 w załączeniu przesyłam stanowisko Krajowej Izby Gospodarczej dotyczące poselskiego projektu ustawy o upadłości konsumenckiej.

2 powołanie

Mieczysław Bąk

Z-ca Sekretarza Generalnego

Opinia
Krajowej Izby Gospodarczej
do projektu ustawy o upadłości konsumenckiej

Krajowa Izba Gospodarcza w swoich stanowiskach popierała ideę włączenia do regulacji prawnych upadłości osób fizycznych, naszym zdaniem wprowadzenie tego rozwiązania poprzez zmianę ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze było decyzją słuszną. Zadłużenie społeczeństwa staje się coraz bardziej odczuwalne, zwłaszcza w chwili widocznego spowolnienia gospodarczego. Na rynku funkcjonuje szeroka oferta produktów finansowych, a nawet minimalny wzrost bezrobocia oznacza, iż zwiększa się ilość pożyczek i kredytów zagrożonych.

Niskie zainteresowanie instytucja upadłości, najprawdopodobniej wynika z potrzeby wprowadzenia do niej zmian, które zwiększą zainteresowanie osób fizycznych tą formą restrukturyzacji własnego zadłużenia. Krajowa Izba Gospodarcza uczestniczyła w pracach legislacyjnych dotyczących propozycji zmian regulacji określających zasady upadłości konsumenckiej, w których to zgłaszaliśmy m.in. potrzebę poszerzenia grupy podmiotów, które mogą złożyć wniosek o ogłoszenie ich upadłości, czy też ograniczenia możliwości przeprowadzania likwidacji masy upadłości przez osobę fizyczną. Za istotne z uwagi na wzmocnioną ochronę wierzycieli uznać należy również wprowadzenie dwóch typów upadłości konsumenckiej – dopuszczającej w upadłości z możliwością realizacji planu spłaty w stosunku do osób, które stały się niewypłacalne z przyczyn niezależnych od siebie oraz upadłość „likwidacyjną” dla dłużników którzy swoim działaniem przyczynili się do niewypłacalności.

Zdaniem Krajowej Izby Gospodarczej zmiany powinny dotyczyć regulacji zamieszczonych w ustawie Prawo upadłościowe i naprawcze stąd popierając ideę zawartą w propozycji klubu parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość negatywnie oceniamy projekt uchwalenia odrębnej ustawy regulującej tylko zagadnienia związane z upadłością konsumencką.

Warszawa, 11 stycznia 2011 r.